

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

IV. Quo sensu secunda in diuinis persona vocetur Verbum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

species & imago expressa ipsius Patris: ideoque processio eius sit vera & propriè dicta generatio. Cum autem Spiritus sanctus per volitionem & amorem procedat, inde fit, vt non sit formaliter vi suæ processionis similis in natura principio, à quo procedit, sed tantum materialiter, & est, quatenus terminus ille productus per amorem Patris & Filij identificatur cum essentia diuina, quæ ob infinitatem suam identificat sibi omnia, quæ in Deo sunt.

Cæterum quamuis eâ ratione vtcunque explicetur difficultas initio sectionis proposita, certior tamen distinguendi ratio non aliunde petenda est, quàm ex eo, quod ipsa fides nobis apertè declarat vnicum & vnigenitum esse in diuinis Filium, illiusque productionem proinde verè & propriè dici generationem: Spiritus sancti verò productionem nec esse, nec dici posse generationem, eum ex eadem fide certum sit, illum nec esse, nec dici posse Patris & Filij Filium, nec ab illis generari, sed procedere; quod constat tum ex scripturis antè relatis, tum ex omnibus fidei symb. quibus Ecclesia Cath. vtitur. Quare humiliter profiteri quisque meritò potest eum S. Damasceno lib. 1. de fide cap. 10. *Generationem à processione differre compertum habemus, sed quis differentia modus, ignoramus: & cum S. Aug. lib. 3. cont. Maximinum cap. 14. Quid intersit inter nasci & procedere, inter illam generationem & hanc processionem, distinguere nescio, non valeo, non sufficio; generationem illam quis enarrabit, & processionem hanc quis enarrabit?*

SECTIO IV.

Quo sensu secunda in diuinis persona vocetur verbum.

INter plura nomina, quæ præter ipsum nomen Filij secundæ in diuinis personæ varijs in locis scripturæ tribuuntur, vnum est, quod aliquam explicationem requirere videtur, scilicet nomen verbi, cuius quæri

in

in primis potest, an verbum in diuinis sit nomen personale proprium Filij?

Antequam respondeatur, obseruandum est in primis verbum hic accipi pro concepta intellectus, de cuius ratione est, quod ab alio procedat. Obseruandum est præterea, magnum esse discrimen inter intelligere & dicere in rebus spiritualibus: intelligere enim, importat solam habitudinem intelligentis ad rem intellectam; at verò dicere, importat principaliter habitudinem ad verbum conceptum, seu ad terminum ipsius intellectionis: in illo nulla importatur originis ratio, in isto verò maximè.

His obseruatis, dicendum est verbum in diuinis propriè & strictè loquendo esse nomen personale proprium Filij.

Probatur 1. ex scriptura sancti Ioan. 1. *Verbum caro factum est*, & alijs in locis.

Probatur 2. ex S. Aug. lib. 6. de Trinit. cap. 2. *Verbum solus Filius accipitur*, & lib. de hæres. cap. 12. Alogianos recenset inter hæreticos, quod & facit S. Epiph. hæres. 51. eò quòd negarent verbum in Deo esse propriè Filium Dei.

Probatur 3. quia verbum in diuinis propriè & strictè loquendo non est ipsum intelligere, sed est aliquid productum intelligendo tanquam imago & expressio rei intellectæ; at in diuinis producere seu produci ab aliquo, pertinet ad rationem nominum personalium, cum personæ diuinæ secundum originem distinguantur: ideoque licet tota sanctissima Trinitas verè sit intelligens & intellectæ, vna tamen persona sola est dicens, quæ profert verbum, nempe Pater; & vna sola vt verbum dicta, nempe Filius.

Vt autem clariùs adhuc hoc intelligatur, notandum est duplex esse verbum; vnum exterius, quod ore profertur, & de illo hic non agimus: alterum interius, quod mente concipitur, estque ipsius rei intellectæ expressa similitudo; vt enim docet S. Thomas 1. p. q. 27. art. 1. *Quicumque intelligit, ex hoc ipso quòd intelligit, procedit aliquid interius*

psam, quod est conceptio res intellecta ex vi intellectiva proveniens, & ex eius notitia procedens; quam quidem conceptionem vox significat, & dicitur verbum cordis significatum verbo voci. Sicut autem res alias, sic etiam seipsam mens rationalis intelligere potest, & tunc producit in se quamdam sui ipsius expressam imaginem ex se natam, & in se immanentem: & eo modo, quantum possumus, concipere debemus Deum Patrem ab aeterno seipsam intelligere, & cognoscere, seque intelligendo & cognoscendo, sui ipsius imaginem expressam intra se producere, non quidem accidentalem, ut in nobis fit, sed sibi consubstantialem; quae imago verbum eius est. Sicque secunda in Trinitate persona vere & proprie verbum est, & dici debet.

Quaeres, ex quarum rerum cognitione verbum divinum procedat? Antequam respondeatur, observandum est unam numero in Deo esse cognitionem rerum omnium, nempe divinae essentiae, divinarum personarum, & creaturarum spectatarum tam quoad essentiam, quam quoad existentiam actualem; per eamque verbum divinum procedere. Sed cum haec cognitio, ex qua verbum procedit, ad illa omnia obiecta terminetur, quaestio est, utrum ad hoc, ut procedat, necesse sit per se & formaliter praedictam cognitionem ad illa omnia terminari, an potius sit satis ad aliqua; reliquis ad quae terminatur mere per accidens & pure concomitanter se habentibus.

Hac observatione supposita: breviter resp. ex varijs super hac re doctorum sententijs illam videri probabiliorem, quae asserit verbum divinum procedere ex notitia illa, qua Deus Pater se ipsum, essentiamque divinam, omnesque eius perfectiones, nec non divinas personas, ac denique omnes creaturas possibili cognoscit. Quod constat ex eo, quod verbum divinum procedit ex notitia Patris nobilissima ac perfectissima, qualis est sola comprehensiva notitia essentiae divinae: atqui comprehensio essentiae divinae est cognitio eorum omnium, quae sum formaliter, tum eminenter in ipsa continentur, cuiusmodi sunt ea, quae supra enumeravimus: ergo verbum divi-

divini
dit - v
ter, in
esset m

Quid

O

dictio
bus p
Spiri
comm
que P
tum;
ex co
Conc.
perfo
gnatu

Qu

hanc
Quia
Filio,
cedit
lunta
nec e
fed so
voco
spiran
dente
vindi
chari
textia

diuinum ex prefata illorum omnium cognitione procedit: unde recte S. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 14. *Deus Pater, inquit, non integre perfecteque seipsum dixisset, si aliquid esset minus in verbo quam in se ipso.*

SECTIO V.

Quid fides catholica de tertia in diuinis persona credendum proponat.

Observandum est hoc nomen (Spiritus sanctus) duobus modis considerari posse: 1. secundum vim suam significationis, ut est nomen compositum ex duabus dictionibus; & sic est nomen essenziale, commune omnibus personis sanctissimæ Trinitatis, quia Pater est verè Spiritus, & verè sanctus; similiter & Filius: 2. prout ex communi usu & accommodatione Ecclesie sanctorumque Patrum, est vnicum nomen ex illis duobus conflatum; & tunc est proprium tertiæ personæ: quod constat ex communi usu loquendi; tum in scripturis, tum in Conc. & apud SS. Patres; ubi enumerantur diuinæ personæ, tertia illarum nomine Spiritus sancti designatur.

Quod si quæras, cur tertia illa persona sic vocetur? hanc rationem reddit S. Aug. lib. 15. de Trinit. cap. 19. *Quia Spiritus Sanctus est communis ambobus, Patri scilicet & Filio, ideo id vocatur ipse propriis, quod ambo communiter. Accedit & alia ratio, quia scilicet procedit per actionem voluntatis: atqui sanctitas proprie ad voluntatem spectat; nec enim dicitur quis sanctus ab operatione intellectus, sed solum voluntatis: pari modo spirare, & spiritus, sunt voces specialiter ad voluntatem pertinentes, quatenus spirare aliquando significat vehementer amare aut ardentè desiderare, ut eum vulgò dicimus aliquem spirare vindictam aut cædes, vel è contrà sanctos viros spirare charitatem, pietatem, &c. Et sic peculiari iure ac titulo tertia in diuinis persona rectè nuncupatur Spiritus sanctus.*